

UNIwersytet
Warszawski

ERICSSON

Raport z badania:

TRENDY W POSTRZEGANIU NOWYCH TECHNOLOGII

DZIECI, GIMNAZJALIŚCI, STUDENCI

zrealizowany dla Ericsson Sp. z o. o.

Chi Kwadrat

Studenckie Koło Naukowe Badań Marketingowych

UNIwersytet
Warszawski

ERICSSON

Socjologiczny rzut oka na dorastanie AD 2015

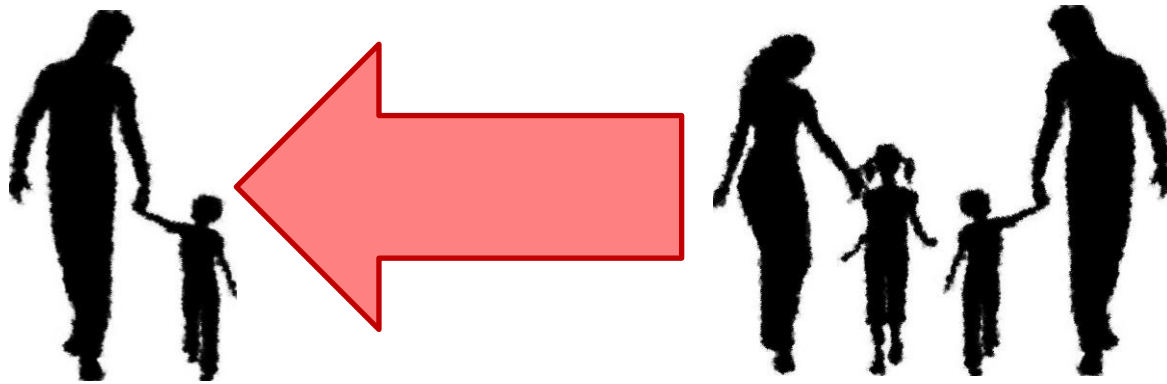

Chi Kwadrat

Studenckie Koło Naukowe Badań Marketingowych

Socjologiczny rzut oka na dorastanie AD 2015 (1)

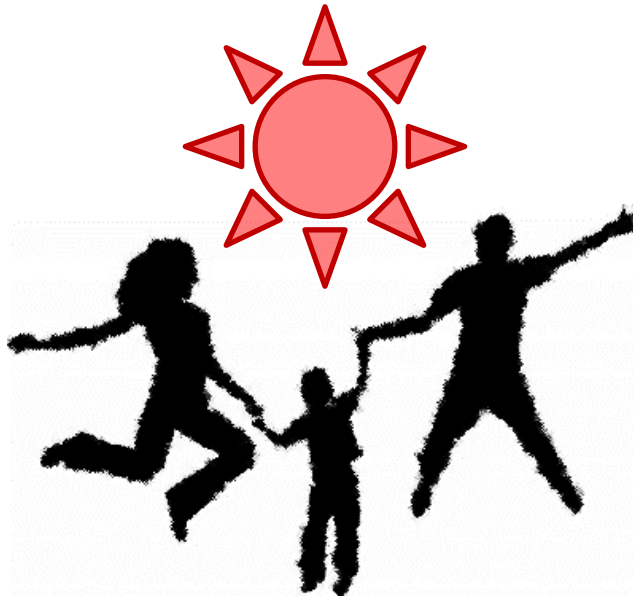
Coraz więcej dzieci nie ma rodzeństwa, wychowują się samotnie z dorosłymi, którzy nie mają dla nich czasu. Polacy coraz później decydują się na rodzicielstwo. To wszystko ogranicza socjalizację (brak doświadczeń społecznych konfliktu, sojuszu itp.).

Socjologiczny rzut oka na dorastanie AD 2015 (2)

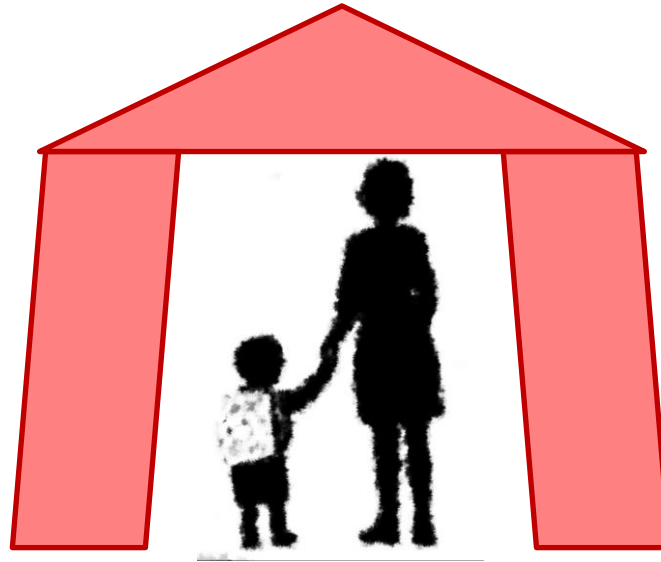
Ludzie coraz bardziej się izolują. Nie ma instytucji „podwórka” – wspólnej przestrzeni socjalizacji. Zamykamy się w domach (nawet na wsiach ludzie się coraz rzadziej się wzajemnie odwiedzają).

Socjologiczny rzut oka na dorastanie AD 2015 (3)

Wzrastają ambicje rodzicielskie. „Dziecko jako dzieło”. Kładziemy coraz większy nacisk na edukację i osiągnięcia.

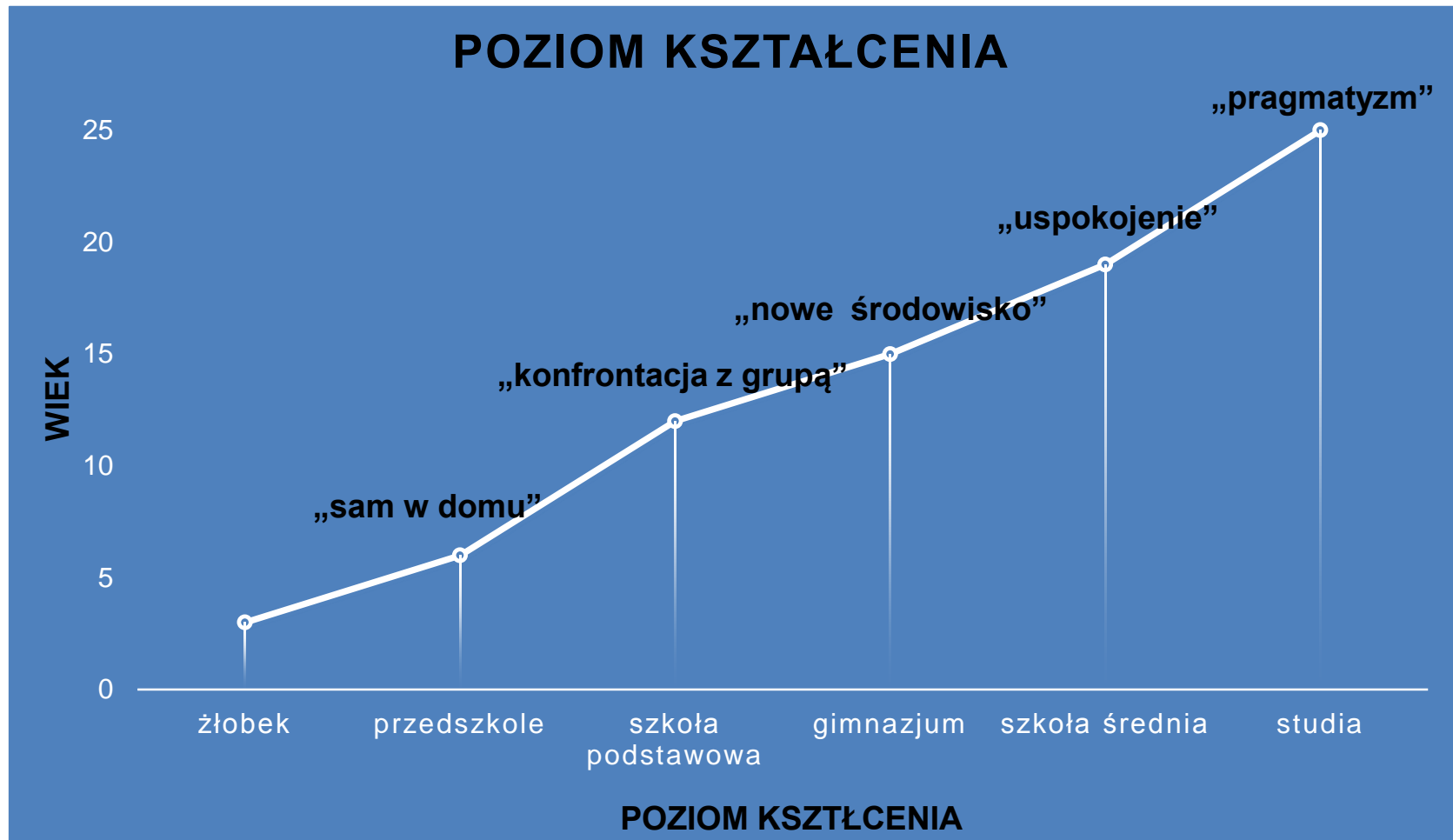
Socjologiczny rzut oka na dorastanie AD 2015 (4)

Szkoła i rankingi (testy jako nowe zjawisko -> co testy zmieniły?). Rośnie rozwarstwienie społeczne i różnice w możliwościach „inwestycyjnych” rodziców. Nasila się segregacja.

Niezreformowana szkoła (nuda i upupianie), która zabija kreatywność i samodzielne myślenie. Szkoły nadal są „analogowe” (nieobecność technologii w edukacji).

Socjologiczny rzut oka na dorastanie AD 2015 (5)

UNIWERSYTET
WARSZAWSKI

Chi Kwadrat

Studenckie Koło Naukowe Badań Marketingowych

UNIWERSYTET
WARSZAWSKI
INSTYTUT
SOCJOLOGII

UNIwersytet
Warszawski

ERICSSON

Życie z nowymi technologiami

Chi Kwadrat

Studenckie Koło Naukowe Badań Marketingowych

Życie z nowymi technologiami (1)

Naturalizacja

- Jest jak woda dla ryby → nie myślą o niej, nie zauważają
- Oddychają technologią, po prostu są on-line

Zaangażowani

- Udzielają się, interesują się, mają aktualną, bogatą i ścisłą wiedzę
- Śledzą na bieżąco
- Ożywiają się, są zaangażowani
- Poświęcają czas
- Mocno w tym siedzą

„Zaraźliwi”

- Używają aplikacji w kontaktach z rodzicami (samonapędzające się koło: rodzice im kupują → cieszą się z nowych użytków → co motywuje dzieci do włączania rodziców w nowinki)

ALE...

Życie z nowymi technologiami (2)

Naturalizacja powoduje, że nie są refleksyjni:

- Nie zauważają technologii, więc o nie myślą
- Nie jest niczym zewnętrznym, co można by rozważać i problematyzować

Dystans do technologii pojawia się z wiekiem:

- Apogeum zaangażowania przypada na gimnazjum
- A potem spada: stosunek do technologii zaczyna być bardziej pragmatyczny, narzędziowy
- I pojawia się refleksja
- .. Oraz laptop → laptop wiele zmienia: ma inne „afordancje” (klawiatura!), „informuje” o innym użytku (praca, nauka, a nie jedynie rozrywka)

I UWAGA: nie wszyscy są tak wkręceni, są też młodzi wyciszeni („niższa klasa cyfrowa”? Nie mają tyle do powiedzenia? Nie są na pierwszej linii frontu, tylko raczej starają się nadażyć i przejmować? Nie stać ich?

- kto i dlaczego jest wyciszony?

Życie z nowymi technologiami (3)

Tempo rozwoju technologii + naturalizacja powoduje

- Zanik wyobraźni, futurystycznych wizji
- Milczą, są jakby zażenowani, gdy ich pytać, co będzie w przyszłości (*dlaczego są zblokowani? Co ich krępuje? Własny brak fantazji?*)
- Potrafią wymienić tylko to, o czym już wiadomo, o czym się mówi (inteligentny dom/samochód, telefon modułowy do własnego komponowania)

Jednocześnie zmiany/przełomy technologiczne powodują przyspieszenie „wymiany pokoleń”:

- „Dwa lata robią wielką różnicę”, również dlatego, że zmniejsza się bariera ceny
- Dzisiejsi studenci (pokolenie konsoli) nie ogarniają gimnazjalistów;
- Między rodzicami a dziećmi jest przepaść

Życie z nowymi technologiami (4)

Bo technologie niosą w sobie różne praktyki, które wiele zmieniają (mają różne afordancje)

- Pokolenie smartphonów jest zaskoczone w szkole desktopem z klawiaturą (operowanie klawiaturą to kompletnie inna czynność, niż przeciąganie)
- Dzieci są zaskoczone, że jeżdżenie palcem po ekranie telewizora nic nie daje
- Ikonki umożliwiają sprawne operowanie nieumiejącym czytać dzieciom
- *Było dużo gadania o „pokoleniu SMS-ów”, że niby nie potrafią napisać normalnego zdania
→ nie wiem, czy to prawda*

Co niosą w sobie dzisiejsze technologie? Nie mówiąc o aplikacjach.

UNIwersytet
Warszawski

ERICSSON

Dorastanie i technologie

Chi Kwadrat

Studenckie Koło Naukowe Badań Marketingowych

UNIwersytet
Warszawski

ERICSSON

Małe dzieci

Przedszkole

Chi Kwadrat

Studenckie Koło Naukowe Badań Marketingowych

Małe dzieci: oddzielność (1)

Małe dzieci

- Nr 1 **TABLET**; oglądanie BAJEK, nawet w obcych językach
- Nr 2 **smartphone**; dużo mniej atrakcyjny (bardziej złożony); GRY + robienie ZDJĘĆ

Dzieci garną się do technologii, bo:

- Sprawstwo (coś powoduję, coś zmieniam w świecie → kiedyś pstrykały włącznikiem światła...)
- Kolorowo, dużo się dzieje
- Łatwe w obsłudze (rozpoznają ikonki np. youtube)
- Przenośne, można się przemieszczać
- Blisko ciała, intymne, blisko (nie to, co telewizor)
- Intymne (ja i mój tablet)

ODCIĘCIE SIĘ OD ŚWIATA, ODDZIELENIE OD RESZTY

Małe dzieci: oddzielność (2)

Poziom urbanizacji jest KLUCZOWY (dostęp do dobrego Internetu)

Rodzice są KLUCZOWI

- Albo mają w domu dużo różnych urządzeń, albo nie (jak mają dużo, to dla dziecka wszystko to jest naturalne i łatwo wchodzi; jak mają dużo, to są też w miarę kompetentni)
- Albo dziecku ograniczają, albo pozwalają;

Stosunek rodziców do technologii:

- Ambiwalentny: w zasadzie trochę się boją (żeby za dużo nie pozwolić), ale też uważają, że jak dziecko będzie kompetentnym użytkownikiem, to mu będzie „łatwiej w życiu”;
- Wiedzą, że tak naprawdę nie ma jeszcze zagrożeń, bo dziecko nie potrafi pisać (więc nie wejdzie na jakiś trefny portal)
- Lubią (po cichu?), że dziecko się czymś zajmie (samo sobą, nie zawraca głowy)

Małe dzieci: oddzielność (3)

Otoczenie instytucjonalne:

- Nawet jak maluch trafia do żłobka/przedszkola, to tam NIE MA NOWOCZESNYCH TECHNOLOGII (i inne dzieci też nie przynoszą ich do przedszkola);
- W przedszkolu nowoczesne technologie nie są „issue”, dzieci się nie wymieniają/nie rozmawiają o nich;

Co innego, jak dziecko trafia do szkoły podstawowej, „kiedy życie społeczne zaczyna być ważne”

„Ja myślę, że ponieważ my w domu dużo używamy. Gdybyśmy w domu nie mieli, to pewnie by nie umiał, bo ani w przedszkolu, ani nigdzie.”

„Najczęściej kiedy zobaczy, że ktoś dzwoni, że my go używamy. Czasem kiedy zobaczy telefon np. na stole”

UNIwersytet
Warszawski

ERICSSON

Małe dzieci

Szkoła podstawowa

Chi Kwadrat

Studenckie Koło Naukowe Badań Marketingowych

Szkoła podstawowa: rówieśnicze parcie (1)

W szkole życie społeczne zaczyna być ważne, a technologie odgrywają w nim istotną rolę:

- Dzieci mają już smartfony (rodzice chcą mieć kontrolę/kontakt = smycz/pępowina)
- Dzieci UMIEJĄ JUŻ PISAĆ, więc zaczyna się wysyłanie SMSów, przesyłanie treści, dzielenie się → kiedyś pożyczano się zeszyt!!!

Szkoła podstawowa: rówieśnicze parcie (2)

Dlatego dzieci błyskawicznie wchodzą w technologie, na ZUPEŁNIE INNYCH ZASADACH:

- Kiedyś robiły to dla siebie (oglądały bajki)
- A teraz ROBIĄ TO DLA INNYCH, bowiem nowe technologie stają kryterium hierarchii społecznej na dwa sposoby:
  - Jakość SPRZĘTU
  - EFEKTY, które udaje się wycisnąć z aplikacji

Technologie stają się elementem budowania WŁASNEGO ŚWIATA SPOŁECZNEGO, oddzielnego od świata realnego szkoły i rodziców:

- W szkole nie ma nowoczesnych technologii (tylko zadziwiające stare desktopy w pracowni komputerowej...)
- Rówieśnicy, a nie rodzice stają się głównym „agentem” socjalizacji
- Świat wirtualny poszerza możliwości prezentowania siebie, ekspresji itp. → choć cieniem jest ryzyko utraty kontroli nad treściami („right to be forgotten”)

Szkoła podstawowa: rówieśnicze parcie (3)

Pojawiają się zupełnie nowe ZAGROŻENIA

- Czy rodzice są ich świadomi?
- Czy potrafią kontrolować/chronić swoje dzieci?

Zaczynają się próby kontroli ze strony rodziców:

- Czasu
- Dostępu
- Treści

Czy to jest moment, kiedy rodzice tracą kontakt ze światem swojego dziecka, który to świat zaczyna być „gdzieś tam”, w sferze wirtualnej?

Szkoła podstawowa: rówieśnicze parcie (4)

W podstawówce zaczyna krystalizować się świat wirtualny, który w pełni rozkwitnie w gimnazjum, gdzie presja rówieśnicza osiągnie pełnię:

- Nie można czegoś NIE MIEĆ
- Nie można czegoś NIE ROBIĆ
- Nie można gdzieś NIE BYĆ (np. na FB)

A do tego zaczyna się liczyć JAKOŚĆ tego, co potrafisz zrobić, i jak gdzieś jesteś

Świat wirtualny jest spójny z realnym, albo do tego się dąży:

- Jednak, w realu nie da się w pełni wyrazić SIEBIE
- Internet daje przestrzeń ekspresji i zasięg, o którym na dawnych podwórkach nawet nie można było marzyć

UNIwersytet
Warszawski

ERICSSON

Gimnazjum

Kreatorzy i gate keeperzy

Chi Kwadrat

Studenckie Koło Naukowe Badań Marketingowych

Gimnazjum: kreatorzy i gate keeperzy (1)

To gimnazjaliści w pełni rozwijają świat wirtualny, głównie poprzez aplikacje FP, ask.fm, Instagram

Internet jest **WAŻNIEJSZY** od realu:

- Tam są IDOLE
- Tam można pytać, nie będąc ocenianym, ani osądzanym
- I dostawać odpowiedzi bezinteresowne i obiektywne
- Pozostać anonimowym
- Znaleźć zrozumienie (empatię)
- Do niego mamy STAŁY DOSTĘP (a nie tak, jak np. do rodziców?)

Gimnazjum: kreatorzy i gate keeperzy (2)

Internet jest **WAŻNIEJSZY** od realu, bo tam uzyskujemy:

- Wsparcie społeczne
- Opiekę
- Możliwość porównywania się z innymi (rywalizacja)
- Możliwość tworzenia siebie
- Aplikacje wspomagające „zarządzanie sobą” (autokontrola) → zamiast kontroli społecznej?

„Było tak, że ja w ogóle nie piłam wody, po prostu mi nie smakowała i tam są w tej aplikacji takie załóżmy szklaneczki i po każdym wypiciu wody, klika się taką szklanekę i mi to trochę pomagać, ponieważ, nie wiem nawet czemu, ale zaczęłam przez to pić wodę.”

„Jeżeli ktoś zamierza biegać, to od razu ściąga Endomondo. Albo cokolwiek, nie wiem, jeździ na rowerze zawsze jest to Endomondo.”

Gimnazjum: kreatorzy i gate keeperzy (3)

DLATEGO, PARADOKSALNIE

**To świat wirtualny pomaga dzieciom/nastolatkom
ODNALEŹĆ SIĘ W RZECZYWISTOŚCI**

Świat wirtualny pełni funkcje, które dawnej pełniła wspólnota społeczna:

- Znała Cię jako osobę (wyjątkową)
- Interesowała się Tobą
- Wspierała Twoją samokontrolę
- Opiekowała się Tobą
- Dawała wzory
- Była zawsze wokół (dostępna, obecna, uważna)

Gimnazjum: kreatorzy i gate keeperzy (4)

GIMANZJALIŚCI WIEDZĄ, ŻE TO ONI NAKRĘCAJĄ RYNEK

- Czują swoją odrębność, wagę (podświadomie)
- Czują się kreatorami
- To oni decydują, co będzie modne

Ich rola bierze się z kontaktów z innymi grupami, ze zderzenia ze starszymi młodszymi:

- Gimnazjaliści są lepsi, bardziej wkręceni, zaangażowani: w liceum nowe technologie nie są już niezbędne, żeby być „cool”
- Oni wszystkiego by chcieli, a nic nie mogą
- Mają czas, mogą sobie pozwolić, nudzą się
- Szukają oparcia w aplikacjach, i aplikacje się nimi opiekują

Gimnazjum: kreatorzy i gate keeperzy (5)

Co wchodzi do społecznego użytku/jest akceptowane i zasysane?

- Musi być ŁADNE
- Musi zwracać uwagę, pozwolić stanąć w centrum uwagi
- Proste, łatwość użytkowania
- Konkretny korzyści/zyski
- Angażujące
- Dające poczucie władczości
- Czy coś jeszcze

Reguły bycia w sieci/z urządzeniami

- personalizacja (musisz być sobą)
- Indywidualizacja (musisz być jedyny w swoim rodzaju)
- Klótnie o aplikacje (co komu wypada robić w sieci, czy chłopak może zamieszczać zdjęcia na Instagramie)

Gimnazjum: kreatorzy i gate keeperzy (6)

Technologie są źródłem hierarchii społecznej:

- Przeciętni użytkownicy (konsumenci) versus wtajemniczeni (potrafią wycisnąć, ile się da); konsumenci odstają
- Liczy się jakość, model, marka sprzętu (odpowiedni sprzęt) □ jak w podstawówce
- Liczy się to, co potrafisz wycisnąć ze sprzętu
- Liczy się to, czy potrafisz się zindywidualizować (dwa sposoby indywidualizacji: albo obraz □ jak to, co mam wygląda; albo przez aplikacje)
- Ci w mainstreamie są „niżej” w hierarchii

Gimnazjum jest bardzo zróżnicowane

- Dużo mikrogrup (co umożliwiają aplikacje)
- Bardziej i mniej zaangażowani, konsumenci i liderzy

Gimnazjum: kreatorzy i gate keeperzy (7)

Hierarchia w gimnazjum:

- Smartphone
- Tablet
- Laptop
- Desktop

Aplikacje:

- Mainstream (trzeba mieć): Snapchat, FB, Instagram, Messenger
- Personalizacja/indywidualizacja: piłka nożna itp.

Gimnazjum: kreatorzy i gate keeperzy (8)

Technologie maksymalnie ważne („top” i „pick”) → dlaczego?

- Aplikacje zabijają czas (nuda), „wypełniacze czasu”
- Mają czas (gimnazjaliści nie mają wielu obowiązków)
- Ważna grupa: kontakt ze znajomymi, wiedzieć, co się dzieje;
- Należać do (mikro)grupy, być częścią czegoś, utożsamiać się z czymś istniejącym
- Promocja samego siebie (dać znać o sobie, „Boże, tu jestem!”)

Późna socjalizacja do komputera!!!

Gimnazjum: kreatorzy i gate keeperzy (9)

Gimnazjaliści „wsiąkają w technologie”; PŁYNĄ Z TECHNOLOGIAMI:

- Nie mają do nich dystansu
- Nie poddają refleksji
- Nie dostrzegają zagrożeń
- Chcą personalizacji, ale to marzenie, tak naprawdę korzystają z gotowców
- Nie są w stanie z siebie wykrzesać wizji przyszłości, wyskoczyć „ponad” □ potrzebują prototypu, dowodu, bazują na tym, co jest
- Konsumpcjonizm, a nie innowacyjność
- Ograniczenia wyobraźni: to co dzisiaj, ale lepszej jakości/większe/mniejsze itp.

Otoczenie społeczne:

- Szkoła atehnologiczna/antytechnologiczna?
- Rodzice?
- Chyba nie wykorzystują potencjału zapалу i umiejętności młodych □ DOPIERO NA STUDIACH POJAWI SIĘ INSTYTUCJONALNE ZASSANIE TECHNOLOGII (w szkole średniej jeszcze nie)

UNIwersytet
Warszawski

ERICSSON

Liceum/studia

Pragmatycy

Chi Kwadrat

Studenckie Koło Naukowe Badań Marketingowych

Liceum/studenci: pragmatycy

Pod koniec liceum zaczyna pojawiać się laptop jako narzędzie pracy i **PRAGMATYZM** w stosunku do technologii (nie rozrywka i życie społeczne wyłącznie):

- „laptop to moje dziecko”

Studia dowartościowują technologie:

- Uczelnie wykorzystują (USOS)
- Samorządy studenckie, studenci
- Gotowce, jasne korzyści

Dopiero na studiach instytucje (a nie jedynie rówieśnicy) wywierają presję na użytkowanie technologii:

- Technologie powszednieją, zaczynają być UŻYTKOWE

UNIwersytet
Warszawski

ERICSSON

Wnioski/podsumowanie

Chi Kwadrat

Studenckie Koło Naukowe Badań Marketingowych

Wnioski/podsumowanie

- Cykl „zaangażowania”, zmiana roli i postrzegania technologii od bajki, poprzez wirtualny świat alternatywny po narzędzie pracy?
- Niezauważalne „wsiąkanie” w technologie, oddawanie kontroli
- Niewystarczające kompetencje?
- Szkoła nie potrafi wdrożyć i oswoić technologii „w służbę człowieka”?

UNIwersytet
Warszawski

ERICSSON

www.uw.edu.pl